

УДК 378.011.3-051:377

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-220-223

МАРИНЧЕНКО Євгеній –

доктор філософії, доцент
кафедри професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9738-2778>
e-mail: marinchenko1993@ukr.net

МІСЦЕ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКТІВ ТВАРИННИЦТВА» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ (АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО)

У статті розглянуто значення освітнього компонента «Технологія виробництва продуктів тваринництва» у структурі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання аграрного профілю. Обґрунтовано, що дана дисципліна є невід'ємною складовою формування професійної компетентності педагогів, оскільки забезпечує засвоєння студентами системи знань про сучасні технологічні процеси у тваринництві, закономірності біологічного розвитку тварин, основи селекції, відтворення, годівлі та утримання сільськогосподарських тварин. Зазначено, що вивчення освітнього компонента сприяє розвитку вмінь організовувати та контролювати виробничі процеси, здійснювати педагогічний супровід навчально-виробничої діяльності здобувачів освіти, упроваджувати інноваційні технології у виробництво продукції тваринництва.

Розкрито зміст, структуру та модульну побудову дисципліни, окреслено міждисциплінарні зв'язки з предметами природничо-наукового й технічного спрямування. Особливу увагу приділено питанням використання сучасних педагогічних технологій, цифрових навчальних платформ, мультимедійних ресурсів, симуляторів технологічних процесів і віртуальних навчальних ферм. Акцент зроблено на доцільності застосування дуальної освіти, яка забезпечує ефективне поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю на базах аграрних підприємств.

Доведено, що практикоорієнтований підхід до викладання дисципліни сприяє формуванню здатності студентів адаптуватися до умов сучасного аграрного виробництва, приймати технологічні рішення та розвивати педагогічні навички. Підкреслено необхідність постійного оновлення змісту навчальної програми відповідно до сучасних вимог ринку праці, інновацій у сфері аграрної освіти та принципів сталого розвитку. У підсумку зазначено, що дисципліна «Технологія виробництва продуктів тваринництва» відіграє провідну роль у формуванні професійної ідентичності майбутнього педагога професійного навчання й підвищенні якості освітнього процесу в аграрній галузі України.

Ключові слова: тваринництво, технології виробництва, професійна підготовка, педагог професійного навчання, компетентності, інноваційні методи.

MARYNCHENKO Yevhenii –

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of
Vocational Education and Technologies of
Agricultural Production, Glukhiv National
Pedagogical University named after Oleksandr Dovzhenko
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9738-2778>
e-mail: marinchenko1993@ukr.net

THE PLACE OF THE EDUCATIONAL COMPONENT «TECHNOLOGIES OF LIVESTOCK PRODUCTION» IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF VOCATIONAL EDUCATION (AGRICULTURAL PRODUCTION)

The article examines the significance of the educational component «Technologies of Livestock Production» in the structure of training future teachers of vocational education in the agricultural field. It is substantiated that this discipline is an integral part of the formation of teachers' professional competence, as it ensures that students acquire a system of knowledge about modern technological processes in livestock production, the biological development patterns of animals, the fundamentals of breeding, reproduction, feeding, and housing of farm animals. It is noted that studying this educational component contributes to the development of skills necessary for organizing and managing production processes, providing pedagogical support for students' training and production activities, and introducing innovative technologies into livestock product manufacturing.

The content, structure, and modular organization of the discipline are revealed, and interdisciplinary links with natural science and technical subjects are outlined. Particular attention is paid to the use of modern pedagogical technologies, digital learning platforms, multimedia resources, technological process simulators, and virtual training farms. Emphasis is placed on the feasibility of implementing dual education, which ensures an effective combination of theoretical training with practical activities based on agricultural enterprises.

It has been proven that a practice-oriented approach to teaching the discipline contributes to the development of students' ability to adapt to the conditions of modern agricultural production, make technological decisions, and improve pedagogical skills. The necessity of constantly updating the content of the curriculum in accordance with modern labor market requirements, innovations in agricultural education, and the principles of sustainable development is emphasized. In conclusion, it is stated that the discipline «Technologies of Livestock Production» plays a leading role in shaping the professional identity of future teachers of vocational education and improving the quality of the educational process in Ukraine's agricultural sector.

Key words: animal production, vocational education, competencies, livestock technologies, professional training.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток аграрного сектору економіки України є одним із ключових напрямів забезпечення продовольчої безпеки держави, зміцнення

її експортного потенціалу та збереження сільських територій. У цьому контексті особливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних упроваджувати інноваційні технології

виробництва продукції тваринництва, ефективно управляти виробничими процесами та забезпечувати сталість розвитку аграрного виробництва. Сучасне тваринництво ґрунтується на комплексному використанні досягнень біологічних, технічних і інформаційних наук, що вимагає від майбутніх педагогів професійного навчання аграрного профілю високого рівня міждисциплінарної компетентності.

Актуальність проблеми зумовлена також необхідністю адаптації змісту професійної освіти до потреб сучасного ринку праці, який висуває нові вимоги до якості підготовки фахівців. Від педагога професійного навчання сьогодні очікують не лише здатності передавати знання, а й уміння розробляти сучасні навчальні програми, використовувати інноваційні педагогічні технології, цифрові засоби навчання, здійснювати науково-дослідну роботу, пов'язану з виробничими процесами в тваринництві. Саме тому модернізація змісту та методичного забезпечення освітнього компоненту «Технологія виробництва продуктів тваринництва» набуває стратегічного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки педагогів професійного навчання аграрного профілю та вдосконалення змісту аграрної освіти відображено у працях багатьох українських дослідників, серед яких В. Орленко, О. Мельник, Т. Шиян, Л. Коваль, Н. Журавель, С. Вітвицька, І. Зязюн, О. Пошетун, Н. Ничкало та інші. Вони наголошують на необхідності оновлення змісту професійної освіти відповідно до сучасних вимог ринку праці, забезпечення тісного зв'язку між теоретичною підготовкою та практичною діяльністю майбутніх фахівців. Зокрема, у роботах цих учених акцентується увага на важливості компетентнісного підходу, який передбачає формування у здобувачів освіти не лише знань, а й умінь, навичок, професійних і загальнокультурних компетентностей, необхідних для ефективної діяльності у сфері аграрного виробництва.

Разом із тим, аналіз наукових джерел засвідчує, що питання методичної інтеграції техно-

логічних дисциплін у систему підготовки педагогів професійного навчання аграрного спрямування залишається недостатньо розробленим. Воно потребує подальших досліджень щодо оптимального поєднання теоретичних, практичних і педагогічних компонентів освітнього процесу, удосконалення методики викладання фахових дисциплін та створення сучасного навчально-методичного забезпечення, орієнтованого на компетентнісний підхід і вимоги сталого розвитку аграрного сектору.

Мета статті - визначення місця освітнього компонента «Технологія виробництва продуктів тваринництва» у системі професійної підготовки педагогів аграрного профілю та обґрунтування шляхів підвищення ефективності його викладання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освітній компонент «Технології виробництва продуктів тваринництва» займає важливе місце в системі підготовки педагогів професійного навчання аграрного профілю. Його зміст спрямований на формування у здобувачів освіти комплексу знань, умінь і навичок, необхідних для організації освітнього процесу з дисциплін тваринницького напрямку, а також для здійснення педагогічної, методичної, організаційної та інноваційної діяльності у сфері аграрного виробництва.

Сучасний педагог професійного навчання повинен не лише розуміти технологічні процеси утримання, годівлі та розведення тварин, але й уміти розробляти навчально-методичні матеріали, проводити лабораторно-практичні заняття, організовувати виробничу практику студентів, впроваджувати цифрові технології у викладання [3].

У структурі освітньої програми педагогічного університету цей компонент є ключовим, оскільки формує базу для професійного мислення та світогляду майбутнього фахівця. Знання технологічних процесів тваринництва сприяє розвитку у студентів системного бачення аграрного виробництва, розумінню зв'язку між біологічними основами, технічними засобами, економічною ефективністю та екологічними аспектами галузі.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни «Технологія виробництва продуктів тваринництва»

Тема	Лекції (год.)	Лаб. роб. (год.)	Практ. роб. (год.)	СРС
1.1. Технологія утримання, годівлі та виробництва молока.	2/0,5	2/2		8/10
1.2. Годівля свиней і технологія виробництва свинини	2/0,5	2		8/10
1.3. Біологічні та господарські особливості, основи племінної роботи у вівчарстві, годівлі та утримання овець.	2/0,5		2/2	8/10
1.4. Конярство, як галузь сільськогосподарського виробництва	2/0,5		2	8/10
2.1. Технологія виробництва продукції птахівництва на індустріальній основі.	2/0,5		2	8/10
2.2. Технологія виробництва продукції бджолярства	2/0,5		2/2	8/10
2.3. Технологія виробництва продукції кролівництва	2/0,5		2	6/10
2.4. Технологія виробництва продукції рибиництва	2/0,5			6/10
Разом	16/4	4/2	10/4	60/80

Мета: Метою вивчення даної дисципліни є формування професійної компетентності у здобувачів вищої освіти в галузі сільськогосподарського виробництва при вивченні технологій утримання сільськогосподарських тварин.

Основні завдання вивчення дисципліни «Технологія виробництва продуктів тваринництва»:

1. Визначати напрям і ступінь продуктивності тварин за результатами оцінювання їх за екстер'єром.

2. Оцінювати якість корму щодо придатності для згодовування тваринам окремого виду, віку з врахуванням їх фізіологічного стану.

3. Основні технологічні параметри виробництва продукції тваринництва.

4. Контроль технологічних параметрів і безпечності харчових продуктів.

5. Визначення найоптимальніших технологій утримання сільськогосподарських тварин.

Одним із пріоритетів у підготовці педагогів є впровадження інноваційних методів навчання, що забезпечують активну участь студентів у навчальному процесі. Для цього в межах дисципліни використовуються такі форми й методи:

- проєктне навчання, що передбачає розроблення студентами власних технологічних схем виробництва продукції тваринництва;

- дуальна форма, коли частина навчання здійснюється безпосередньо на базах аграрних підприємств;

- віртуальні лабораторії для моделювання процесів годівлі, селекції та ветеринарного контролю;

- інтерактивні заняття (тренінги, рольові ігри, кейси);

- педагогічні студії для розробки навчальних матеріалів і дидактичних ігор [1].

Такі форми забезпечують не лише засвоєння теоретичного матеріалу, а й розвиток педагогічної майстерності, креативного мислення, навичок комунікації та колективної роботи. Вони сприяють професійному самовизначенню студентів, формують мотивацію до інноваційної діяльності та наукового пошуку [4].

Таблиця 2

Інноваційні технології викладання дисципліни		
№	Метод технологія /	Очікуваний ефект
1	Віртуальні лабораторії	Моделювання процесів годівлі та догляду
2	Дуальна освіта	Поєднання навчання і виробничої практики
3	Проєктна діяльність	Розвиток дослідницьких умінь студентів
4	Мультимедійні лекції	Підвищення мотивації до навчання

Для ефективної реалізації освітнього компонента важливо забезпечити наявність сучасного методичного супроводу: навчальних програм, методичних рекомендацій, мультимедійних матеріалів, відеолекцій, збірників завдань для практичних і лабораторних робіт.

Викладачі повинні активно використовувати електронні освітні платформи, дистанційні курси,

інтерактивні презентації, ресурси аграрних баз даних, що дозволяють здійснювати контроль і самооцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу.

Важливу роль відіграє організація науково-дослідної роботи студентів, спрямованої на аналіз виробничих процесів у тваринництві, моделювання оптимальних технологічних рішень, обґрунтування інноваційних підходів до годівлі чи утримання тварин [2].

Крім того, до освітнього процесу варто залучати фахівців-практиків із провідних агропідприємств, що сприяє формуванню у студентів реального уявлення про сучасне виробництво, вимоги ринку праці та новітні тенденції розвитку галузі.

Таблиця 3

Методичне забезпечення освітнього компонента

№	Вид матеріалів	Призначення
1	Робоча програма	Організація навчального процесу
2	Лабораторні практикуми	Формування практичних навичок
3	Відеоматеріали	Візуалізація виробничих процесів
4	Електронні тести	Контроль рівня засвоєння знань

Комплексне використання робочих програм, практикумів, відеоматеріалів та електронних тестів забезпечує цілісність освітнього процесу, поєднання теоретичних знань із практичними вміннями. Такий підхід дозволяє формувати у студентів здатність до аналізу виробничих ситуацій, прийняття самостійних рішень і впровадження інноваційних технологій у галузі тваринництва.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Освітній компонент «Технологія виробництва продуктів тваринництва» є важливою складовою підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, сприяє формуванню фахових знань і практичних умінь у галузі тваринництва. Ефективність його реалізації забезпечується поєднанням теорії й практики, використанням сучасних технологій та компетентнісним підходом.

Перспективи подальших досліджень полягають у вдосконаленні методики викладання дисципліни, цифровізації освітнього процесу та розробленні сучасних навчальних ресурсів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Маринченко Є. О., Росновський М. Г. Роль педагога професійного навчання у впровадженні сучасних інноваційних технологій у галузі сільськогосподарського виробництва. *Педагогічний часопис Волині*. 2019. № 3. С. 57–64.

2. Маринченко Є. О., Ситніков О. М., Кучер О. А. Оновлення змісту ОК підготовки майбутніх педагогів професійного навчання сільськогосподарського профілю з урахуванням інноваційних процесів у сільськогосподарському виробництві. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал*. 2022. № 12(17) 2022. С.499.

3. Маринченко Є. О., Толмачов В. С. Залучення здобувачів вищої освіти до проєктно-дослідницької

діяльності у ЗВО. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». 2022. № 52. С. 208.

4. Yevhenii Marynchenko, Tetiana Serha, Tetyana Chumak, Anna Makogin, Vasyl Salabai. Psychological aspects of the landscape of modern organizational and pedagogical conditions of training of specialists through the integration of education, science and production in Ukraine. AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research. 2023. Vol.13. Issue 1, Special Issue XXXIV. 2023. Pp. 207–216. URL: <https://www.magnanimitas.cz/13-01-xxxiv>

REFERENCES

1. Marynchenko, Ye. O. & Rosnovskyi, M. H. (2019). Rol vykladacha profesiinoho navchannia u vprovadzhenni suchasnykh innovatsiinykh tekhnolohii u sferi silskohospodarskoho vyrobnytstva [The role of the teacher of professional training in the implementation of modern innovative technologies in the field of agricultural production]. Pedahohichni chasopys Volyni. № 3. S. 57–64. [in Ukrainian]

2. Marynchenko, Ye. O. & Tolmachov, V. S. (2022). Zaluchennia zdobuvachiv vyshchoi osvity do proektno-doslidnytskoi diialnosti u VNZ [Involvement of students of higher education in project-research activities in higher education institutions]. Naukovyi zhurnal «Innovatsiina pedahohika». PU «Chornomorskyi naukovy-doslidnyi instytut ekonomiky ta innovatsii». № 52. S. 165–172. [in Ukrainian]

3. Marynchenko, Ye. O., Sytnikov, O. M. & Kucher, O. A. (2022). Onovlennia zmistu OK dlia pidgotovky maibutnikh uchyteliv profesiinoho navchannia ahrarnoho profilu z urakhuvanniam innovatsiinykh protsesiv u silskohospodarskomu vyrobnytstvi [Updating the content of the OK for the training of future teachers of professional training in the agricultural profile, taking into account

innovative processes in agricultural production]. Perspektyvy ta innovatsii nauky. № 12(17). S. 182–190. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/2902/2915> [in Ukrainian]

4. Yevhenii Marynchenko, Tetiana Serha, Tetyana Chumak, Anna Makogin & Vasyl Salabai. (2023). Psychological aspects of the landscape of modern organizational and pedagogical conditions of training of specialists through the integration of education, science and production in Ukraine. AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research. 13(1). Special Issue XXXIV. S. 207–216. URL: <https://www.magnanimitas.cz/13-01-xxxiv> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МАРИНЧЕНКО Євгеній – доктор філософії, доцент кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Наукові інтереси: професійна освіта, аграрні технології, методика викладання, інноваційні освітні підходи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MARYNCHENKO Yevhenii – Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Vocational Education and Technologies of Agricultural Production, Glukhiv National Pedagogical University named after Oleksandr Dovzhenko.

Scientific interests: vocational education, agricultural technologies, teaching methods, innovative educational approaches.

Стаття надійшла до редакції 02.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 12.10.2025 р.

УДК: УДК 374(4):004

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-223-231

МАРКОВА Олена –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної культури та медико-біологічних дисциплін

Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8416-3442>
e-mail: maarlana49@gmail.com

ЩЕРБАТЮК Наталія –

старший викладач кафедри фізичної культури та медико-біологічних дисциплін

Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7849-8465>
e-mail: N.I.Shcherbatiuk@cuspu.edu.ua

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЗАШКІЛЬНУ ОСВІТУ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОГО НАПРЯМУ (ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД)

У статті здійснено системний аналіз європейського досвіду цифровізації позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку. Мета статті полягає у всебічному аналізі та систематизації європейського досвіду впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у позашкільну освіту туристсько-краєзнавчого напрямку, визначенні провідних цифрових практик і можливостей їх застосування для модернізації профільної освіти в Україні. У роботі обґрунтовано актуальність дослідження, оскільки цифровізація, дистанційна освіта та зміни в освітньому ландшафті вимагають оновлення методичного інструментарію та використання інноваційних форматів навчання. В основному матеріалі висвітлено такі ключові тенденції європейського досвіду, як інтеграція віртуальних турів й екскурсій, мобільних додатків із геолокацією, елементів доповненої (AR) і віртуальної реальності (VR), гейміфікованих платформ та цифрових архівів у освітній процес. Проаналізовано механізми та переваги використання web 2.0-технологій для колективної роботи учнів у мережі, створення онлайн-проектів, маришрутів, блогів,